

PERSBERICHT

Zeist, 28 mei 2024 **(Onder embargo tot 28 mei 7.00 uur!)**

Sociale omgeving van jongeren onveilig: toename van (online) pesten en discriminatie

Minder jongeren zijn positief over hun eigen gezondheid dan voorgaande jaren. Ook hun mentale welbevinden laat na de coronapandemie geen herstel zien. Daarnaast zien we een toename van ongezond gedrag, zoals vaperen en problematisch gebruik van sociale media en is de sociale veiligheid verslechterd. Dit blijkt uit de Gezondheidsmonitor Jeugd die GGD regio Utrecht in het najaar van 2023 heeft uitgevoerd onder tweede- en vierdeklassers van het voortgezet onderwijs. In totaal hebben 17.612 leerlingen van 13 tot 17 jaar uit de regio Utrecht een vragenlijst ingevuld over gezondheid, welzijn en leefstijl.

Jongeren zijn minder vaak positief over eigen gezondheid

We zien al langer dat de ervaren gezondheid van jongeren afneemt. In 2015 gaf nog bijna 9 op de 10 jongeren in de regio Utrecht (89%) aan hun gezondheid als (zeer) goed te ervaren. Bij de laatste meting in 2023 is dit gedaald naar 8 op de 10 (80%). Deze afname in ervaren gezondheid is ook landelijk zichtbaar.

Mentale gezondheid heeft blijvende aandacht nodig

Bijna een kwart van de jongeren heeft lichte tot ernstige psychische klachten. Het percentage jongeren met psychische klachten is stabiel gebleven vergeleken met 2021. Ten opzichte van vóór de coronaperiode in 2019, voelen minder jongeren zich gelukkig en ervaren zij meer stress. De belangrijkste oorzaak van stress onder jongeren is school of huiswerk (35%). Ook krijgen jongeren vaak stress door de combinatie van alles wat ze moeten doen (29%). Het percentage jongeren dat zich eenzaam voelt is wel gedaald ten opzichte van de corona meting in 2021, maar is hoger dan in 2019.

De vorige meting (2021) vond midden in de coronaperiode plaats, toen veel maatregelen golden die invloed hadden op het welbevinden van jongeren. Dat de resultaten sindsdien niet zijn verbeterd is zorgwekkend en laat zien dat blijvende aandacht nodig is.

Negatieve ontwikkelingen in de sociale veiligheid

De resultaten laten verschillende negatieve ontwikkelingen zien in de sociale leefomgeving van jongeren. Jongeren worden vaker gepest. Pesten op school is gestegen van 7% in 2019 naar 14% in 2023 en online pesten van 5% in 2019 naar 9% in 2023. Jongeren geven ook minder vaak aan school leuk te vinden: van ongeveer de helft in voorgaande monitorjaren naar 44% in 2023. Ook het ziekteverzuim en spijbelen is toegenomen.

Daarnaast ervaren jongeren vaker discriminatie (van 16% in 2019 naar 19% in 2023) en is 'het normaal vinden' van homoseksualiteit gedaald. In 2019 vond 71% van de jongeren homoseksualiteit normaal, in 2023 is dat gedaald naar 46%. Er is een duidelijke samenhang met mentale gezondheid: jongeren die gepest worden en jongeren die discriminatie ervaren hebben, hebben een minder goede mentale gezondheid.

"Werk samen voor een veilige omgeving"

"De resultaten die we zien in deze monitor zijn zorgelijk voor nu, maar ook voor later. De jeugd van nu vertegenwoordigt immers de maatschappij van de toekomst", aldus Carola Koper, directeur GGD regio Utrecht. Het is belangrijk dat jongeren kunnen opgroeien in een omgeving (thuis, op school, in de vrijetijd) waar zij zich veilig voelen, waar ruimte is voor diversiteit en waar ze zichzelf kunnen zijn. Koper adviseert: "Om een veilige omgeving te creëren, is samenwerking cruciaal. zowel tussen gemeenten, scholen, ouders, lokale organisaties zoals sportverenigingen en het jongerenwerk, en niet in de laatste plaats met de jongeren zelf."

Toename ongezond gedrag

Alarmerend is de toename van het aandeel jongeren dat vapet (e-sigaret rookt). In 2019 vapete 1% van de jongeren wekelijks, in 2023 is dat 8%. Ook roken meer jongeren wekelijks sigaretten of shag (van 3% in 2019 naar 6% in 2023). Ook het risico op problematisch gebruik van social media is toegenomen. Inmiddels loopt 1 op de 8 jongeren (12%) risico op problematisch gebruik van sociale media, in 2019 was dat nog 7%. Deze jongeren geven onder andere aan slaapttekort te hebben of hun huiswerk af te raffelen door het gebruik van sociale media.

Hoe verder?

Carola Koper concludeert: "Deze resultaten bevestigen een trend van een dalende gezondheid van onze jeugd. Het gezondheidsbeleid – kijk naar bijvoorbeeld het Preventieakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord - is juist gericht op een gezonde generatie in 2040. Daar slagen we dus nog niet in. We mogen de aandacht niet laten verslappen. Er is een zeer lange adem nodig om samen deze trend te keren." De komende maanden gaat GGD regio Utrecht de lokale resultaten met de gemeenten in de regio bespreken om na te gaan waar lokaal en regionaal kansen liggen om de gezondheid, leefstijl en het welzijn van jongeren te verbeteren. Onze jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en adviseurs dragen hier in hun dagelijks werk actief aan bij.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Communicatie GGD regio Utrecht via communicatie@ggdru.nl. Of via de perslijn: 030-608 6065